

בשולי התחיקה

חוק לתיקון דיני עונשין (דרכי ענישה) תשי"ד — חוקת השיפוט תשי"ח.

יוכל להתבע עליה לבתי-הדין של הצבא ויהיה צפוי לאותו העונש אשר היה צפוי לו בבתי-הדין הכלליים.

בבתי הדין הכלליים, כלומר בבתי המשפט של המדינה, ינהגו השופטים בעת הטלת העונש לפי הוראות החוק שבא לתקן את דרכי הענישה. ואילו בבתי-הדין הצבאיים ינהגו אחרת. מכאן שתיוצר הפליה בין חייל שנותן דינו בפני בית-משפט כללי ובין חייל הנותן דינו על אותה עבירה עצמה בפני בית-דין-צבאי. היתכן?

סעיף 40 מחוק לתיקון דיני עונשין המפרט סעיפים שונים מפקודת החוק הפלילי, 1936, ומחוקים אחרים, שדנו בדרכי ענישה ושבוטלו ע"י המחוקק עקב החיקוק החדש, אינו מזכיר כלל את חוקת-השיפוט וכאילו מתעלם מקיומה.

נוצר, איפוא, מצב שהתקנות בחוקת-השיפוט הדנות בדרכי ענישה נשארו בתקפן (כי לא בוטלו) והנן מנוגדות להוראות החיקוק החדש ואין להפעילן במקביל.

החיקוק החדש מושתת על מחקרים קרימינולוגיים מודרניים ושמו מעיד עליו כי בא לתקן את דרכי הענישה. אך המחוקק סתם ולא פירש מה

בעיות רבות, חשובות ומסובכות, מתעוררות תוך עיון ב"חוק לתיקון דיני עונשין (דרכי ענישה) תשי"ד" בשאלת יישומו לחוקת השיפוט תשי"ח. לפי סעיף 43 מהחוק:

"הוראות חוק זה חלות בין על עבירות על פקודת החוק הפלילי, 1936, ובין על עבירות לפי כל דין אחר".

לפי פקודת הפרשנות "דין" כולל את חוקת השיפוט תשי"ח, והמונח "בית-המשפט" כולל בית-דין-צבאי, כי "בית-המשפט — כל בית-משפט מוסמך בישראל", משמע הוראות החוק חלות גם על כל העבירות לפי החוקה ומחייבות את בית-הדין-הצבאי. הבעיה מחריפה כאשר העבירה, עליה נתבע החייל בפני בית-דין-צבאי הוזרמה לחוקת-השיפוט והועברה לשיפוט צבאי מפקודת החוק הפלילי, 1936, או מהחוק הפלילי הכללי שחל במדינה ע"י הוראות התקנה 97 מהחוקה. תקנה זו אומרת:

"כל חייל אשר במסגרת הצבא, או עקב השתייכותו לצבא, עבר עבירה שנענשים עליה לפי החוק הפלילי הכללי הקנם, או שיהיה בתוקף במדינה מומן לזמן, ושההשתייכות לצבא אינה משחררת במפורש מהאחריות לעבירה כזו —

הדין לגבי התקנות הדנות בדרכי ענישה שבחוקת השיפוט? התנגשות רעיונות בולטת נראית תוך השוואת סעיף 15 של החוק לתקנה 102 לחוקת השיפוט: היוצא מהכלל ב"חוק" מהוה את הכלל ב"חוקה". בעוד החוק דוגל בכלל של עונשים חופ-פים, צמודה חוקת השיפוט להלכת עונשים מצטבר-רים.

הגורמים המנויים בתקנה 103 לחוקה ושהוכחת לפחות אחד מהם הוא תנאי להפעלת סמכות בית-הדין הצבאי לשחרור העברין על תנאי אינם נזכ-רים כלל בסעיף 18 מהחוק. בניגוד לנאמר בתקנה 103 מהחוקה, מקנה החוק סמכות מלאה לבית-המשפט להטיל תמורת מאסר, מאסר-על-תנאי. לפי סעיף 19 מהחוק רשאי בית-המשפט, לפני שיטיל עונש, לדרוש תזכיר בכתב של קצין מבחן על עברו.

מצבו המשפחתי, מצבו הכלכלי ומצב בריאותו של הנאשם ובני משפחתו, ועל נסיבות פרטיות מיוחדות, אם ישנן, שהביאוהו לידי עבירה. בית המשפט חקב לדרוש תזכיר זה, אם בדעתו לגזור עונש מאסר, שלא-על-תנאי, לתקופה העולה על שנה אחת. אין הוראה מקבילה בחוקת השיפוט. אפשר להמשיך ב-דוגמאות נוספות, של הבדלים בדרכי הענישה לפי החוק וחוקת השיפוט.

יתכן ובית-הדין הצבאי העליון יתבקש לעמוד על בעיות אלה ויפסוק הלכות בנידון. אך אין זה מן הנמנע שהמחוקק יתן דעתו למצב שנוצר ויקבע במפורש דרכי ענישה אחידים או מקבילים או אף מוגדרים אם ימצא טעם לכך. ויפה שעה אחת קודם. *

יצחק הכהן סגן-אלוף

בטבת תשס"ו (1.1.56) מצא פתרון לבעיה זו ודן על כך במיוחד בסעיף 541, המדבר על תחולת חוק לתקון דיני העונשין (סעיפים 1—5, 7—1 עד 11) גם לגבי חוקת השי-פוט תש"ח וגם לגבי תשס"ו.

(סוף מעמוד 85)

המושב הבא יתקיים במונקו — או בפורטוגל, באם נסיבות מונקו תסרב לשאת בתפקידי ארגון המושב. ישיבתו של הוועד המבצע תתקיים בתקופת הביניים באיטליה.

שלושת "קרבות-החמש" שימשו נושא לבחינה מעמיקה על ידי הוועדות המתאימות. נקבעו תקנות שונות — ביניהן, למשל, שלגבי "קרבת-החמש" האוירי יקבעו 2 סולמי סיוג נפרדים: האחד ל-מטוסי סילון, והאחר למטוסי בוכנה.

לפי הצעת הנשיא תורבורן, בחרה האסיפה ב-סיום המושב, פה אחד כבחבר-כבוד בוועד הבינלאומי של אספורט-צבאי את נשיא מועצת המיניסטרים המצרי, קולונל עבדול נאצר. "הלז קיבל לראיון את חברי המשלחות ב-2 ביוני, הודה להם על ה-בחירה והביע את מיטב איתוליו לעבודתו העתידה של הוועד."

במשך ימי עבודתו הספיקו המשלחות לבצע תכנית עשירה של ביקורים וטיולים. במשך יומיים

היו אורחיה של אלכסנדריה, בה נתקיימה אותו זמן אחת התחרויות על אליפות הכדור-סל. המשלחת האיטלקית בקרה בבית-הקברות הצבאי ליד אל-עלמיין על-מנת לכבד את זכר החללים האיטלקיים. במוצאי ה-2 ביוני, בשלב הסיום של תחרויות כדור-הסל, "הואיל נשיא מועצת המיניסטרים עבדול נאצר להעניק לכל חברי המשלחות, בשדה התח-ריות, את מדלית ההוקרה הספורטיבית המצרית".

במוצאי ה-3 ביולי התכנסו כל המשלחות, וכל משתתפי תחרויות הכדור-סל, באולם מלון "קוני-טיננטל" לסעודת הסיום החגיגית המסורתית. הש-תתף בה גם סגן-נשיא מועצת המיניסטרים המצרית, ו"האזירה היתה ידידותית ונעימה ביותר".

אשר לתחרויות כדור-הסל, הנחילה הקבוצה ה-אמריקאית בהתחרות הגמר תבוסה לקבוצה המצרית לאחר האבקות נמרצת ביותר. התוצאות הסופיות היו כדלהלן: (1 ארה"ב — 5 נצחונות. 2) מצרים — 4 נצחונות. 3) יוון — 3 נצחונות. 4) צרפת — 2. 5) הולנד — 1. 6) סוריה — 0.